

Научная новизна. Впервые установлено, что решение проблемы укомплектования вакансий высококвалифицированных работников усложняется вследствие низких качественных характеристик значительного количества свободных рабочих мест, в частности, низкого уровня заработной платы.

Практическая значимость. Сделанный анализ уровня трудоустройства граждан по разделам классификации профессий, в том числе по уровню образования на профессиональном рынке труда.

Ключевые слова: *спрос, предложение, сбалансированность рынка труда, квалификация рабочих.*

ANALYSIS OF THE STRUCTURAL MISMATCH BETWEEN DEMAND FOR LABOR AND ITS SUPPLY

DOBRENKO O.O.

Berdyansk University of Management and Business

Purpose. Analysis of structural mismatches between demand for labor and its supply in the professional labor market of Ukraine.

Methods. The paper analyzes the situation of professional labor market supply and demand for labor. The structural mismatch between demand for labor and its supply of certain professions. It is shown that the solution staffing vacancies for highly skilled workers is complicated due to the low quality characteristics of a large number of vacancies, including low wages. The analysis of the level of employment for by section classification of professions, including education.

Results. Investigated, as a result of unbalanced system for the development of higher education in Ukraine professional labor market does not meet the demand of employers for skilled labor in these occupations.

Scientific novelty. For the first time found that the solution staffing vacancies for highly skilled workers is complicated due to the low quality characteristics of a large number of vacancies, including low wages.

The practical significance. The analysis of the level of employment for by section classification of professions, including education level in the professional job market.

Keywords: *demand, supply, equilibrium labor market skills of workers.*

УДК 658.15

БОНДАРЕНКО О.О., РОСОХАЧ І.О., МІТЧЕНКО А.С.

Київський національний університет технологій та дизайну

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ ЇХ ЕФЕКТИВНІСТЮ

Мета. У статті проведено дослідження наукових поглядів на сутність фінансового результату як соціально-економічної категорії.

Практична значимість. Проаналізовано фінансові результати діяльності великих і середніх підприємств України, сформовано фактори впливу та підходи до ефективного управління фінансовим результатом, напрями політики формування, розподілу та використання фінансового результату.

Ключові слова: *фінансовий результат, прибуток, збиток, управління фінансовим результатом, ефективність*

Вступ. Сучасний рівень соціально-економічного розвитку обумовлює необхідність посиленої уваги власників чи уповноважених ними осіб до процесів формування та використання фінансових результатів діяльності. Фінансові результати, як основний інструмент, що забезпечує конкурентоздатність продукції і підприємства, відображають багатоплановість економічних зв'язків суспільства. Від наявності та величини фінансових результатів діяльності підприємства залежать можливості оновлення основних засобів, підвищення освітнього рівня працівників та їх

компетентностей, впровадження новітніх технологій як у виробництві продукції чи наданні послуг, так і в управлінні суб'єктами господарювання.

Більшість суб'єктів господарювання України, до яких належать великі, середні та малі підприємства, не застосовують чи не розробляють політику управління фінансовими результатами з метою підвищення ефективності бізнес-процесів, якості продукції, забезпечення високої якості життя населення тощо. Тому розробка виважених підходів до прогнозування, формування та використання фінансових результатів повинна мотивувати суб'єкти господарювання до збільшення та розширення джерел надходження коштів та їх раціонального використання для інноваційного розвитку, підвищення конкурентоздатності та виходу на зовнішні ринки.

Об'єкти та методи дослідження. Проблеми формування, аналізу та використання фінансового результату були предметом дослідження багатьох вчених-економістів: Г.Азаренкової, Б.Данилишина, М.Білик, І.Бланка, Ф.Бутинця, В.Гриньової, Т.Клебанової, М. Крейніної, А.Поддєрьогіна, О.Пушкаря, О.Тридіда, О.Терещенка, Ю.Цал-Цалко та інших.

Теорії та практиці управління фінансовими результатами приділяли увагу у своїх працях такі вчені-дослідники як І.Белій, С.Голов, М.Дем'яненко, Г.Кірейцев, Л.Лавріненко, Ю.Литвин, Є.Мних, В.Сопко, П.Саблук, А.Шевчук та ін.

Незважаючи на велику кількість наукових досліджень, практичних рекомендацій як вітчизняних так і зарубіжних вчених, присвячених проблемам фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання, є низка питань, які потребують подальшого вивчення та уточнень.

Постановка завдання. Узагальнення та аналіз публікацій за даною тематикою привели до висновку про те, що мають місце спірні питання, потребує методичного удосконалення управління фінансовими результатами та необхідність удосконалення методів аналізу позитивних та негативних фінансових результатів. Тому метою даної статті є дослідження сутності фінансових результатів та їх взаємозв'язку з системою управління підприємством.

Результати та їх обговорення. Результатом діяльності будь-якого суб'єкта господарювання є його фінансові результати, які можуть бути представлені як прибутком, так і збитком.

Вивчення нормативно-правової бази України, дає змогу зазначити, що в законодавстві не розглядається сутність саме поняття «фінансові результати». Зокрема, в П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» обґрунтовано лише сутність дефініцій «прибуток» та «збиток». Саме це і спричиняє розмитість у визначенні сутності, ролі та значення фінансових результатів.

Збиток - перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати. Прибуток - сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати [1].

Метою створення будь-якого підприємства є бажання отримувати прибуток. Максимізація прибутку є одним із основних завдань фінансового менеджера, яке для свого вирішення потребує оптимальних рішень у сфері капітальних вкладень, управління структурою та вартістю капіталу, доходами і витратами, основним і оборотним капіталом. Стабільне зростання прибутку — це результат ефективного управління фінансами господарюючого суб'єкта в цілому [2].

Процес управління прибутком розглядають як систему принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням такого стану фінансових ресурсів, їх формуванням і розподілом, яка дозволила б підприємству розвиватися на основі зростання прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності, а також забезпечення і підтримки фінансової рівноваги підприємства [3, с. 140].

Дослідження теоретичних основ поняття «фінансовий результат» привело до можливості виділити певні групи в існуючих підходах до його визначення: по-перше, фінансовий результат як підсумок (результат діяльності підприємства), по-друге, як прибуток (збиток), по-третє, як приріст (зменшення) капіталу. В табл.1 наведені підходи щодо сутності поняття «фінансовий результат».

Таблиця 1. Визначення поняття «фінансовий результат» різними авторами [с.355, 4]

Автор	Сутність поняття «фінансовий результат»
Як підсумок (результат) діяльності підприємства	
Мочерний С.В.	Грошова форма підсумків господарської діяльності організацій або їхніх підрозділів, виражена в прибутках або збитках
Вороніна О.О.	Якісна характеристика фінансово-господарської діяльності, яка в цілому характеризує результат економічних відносин підприємства
Пипко В.В.	Результат господарської діяльності, виражений у грошовій формі
Як прибуток (збиток)	
Пушкар М.С.	Прибуток чи збиток, отримані в результаті господарської діяльності
Луговий В.А.	Прибуток (або збиток) підприємства, який складається з доходу (витрат) від реалізації готової продукції (робіт, послуг), доходу (витрат) від інших реалізацій і сум позареалізаційних доходів (витрат)
Бутинець Ф.Ф.	Прибуток (збиток) від реалізації готової продукції (робіт, послуг)
Як приріст (зменшення) капіталу	
Соколов Я.В.	Приріст (зменшення) капіталу (засобів, вкладених власниками) підприємства протягом звітного періоду
Кондраков Н.П.	Відображає зміну власного капіталу за визначений період в результаті виробничо-фінансової діяльності підприємства
Загородній А.Г.	Приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді

З табл.1 видно, що невеликі відмінності у визначеннях поняття «фінансовий результат» не змінюють його сутності в тому, що це результат діяльності господарюючих суб'єктів у вигляді перевищення (зменшення) доходів (витрат) над витратами (доходами).

Дослідження процесу управління фінансовим результатом, як складової загального управління підприємством, обумовлює формування таких його функцій: облік складових фінансового результату, формування, розподіл, контроль за його використанням, аналіз фінансового результату та координацію дій щодо управління окремими його складовими. Аналіз змістовної складової управління фінансовим результатом привів до визначення поняття «управління фінансовим результатом», яке полягає в наступному: «управління фінансовим результатом – це процес пошуку та реалізації найбільш ефективних рішень щодо формування, розподілу й використання фінансового результату, який базується на координації дій з іншими підсистемами управління підприємством, на підставі зворотного впливу, та здійснюється для досягнення стійкого фінансового стану й ефективної діяльності підприємства [с.6, 5].

На управління фінансовими результатами господарюючих суб'єктів в умовах конкуренції, нестабільності економічної та політичної ситуації впливають багато факторів. Вплив на формування фінансового результату підприємства виникає як на макрорівні (зовнішні фактори), так і на макрорівні (внутрішні фактори). Основними серед яких можна назвати такі:

Зовнішні – монетарна та фіскальна політика держави; особливості формування податкової системи; вплив держави на цінову політику; ринкова кон'юнктура; клімат та форс мажорні обставини; елементи зовнішньоекономічної політики, ринки збуту продукції тощо.

Внутрішні – науково-технічний рівень виробництва; раціональне використання усіх видів ресурсів; матеріальна та нематеріальна мотивація; організація праці та виробництва; витрати на виробництво; якість та конкурентоздатність продукції; ефективність використання фінансових ресурсів тощо.

Усі фактори впливу на формування, розподілу та використання фінансового результату знаходяться у тісному зв'язку, що неминуче приводить до необхідності застосування багатоваріантних підходів до вибору методів управління цими процесами.

На основі даних Держкомстату України проаналізуємо фінансові результати великих і середніх підприємств за 2012-2013р.р. Спробуємо провести аналіз фінансового результату великих та середніх підприємств: тих, що працюють з прибутком, і тих, які отримали збитки.

Рис.1 Фінансові результати прибуткових підприємств за видами економічної діяльності [6]

Як видно з рис.1, фінансові результати прибуткових великих підприємств за видами економічної діяльності у 2013 році знизились порівняно з 2012 роком на 7441,7 млн. грн. (10,5%), а фінансові результати середніх підприємств зросли на 5857,7 млн. грн.(14,0%).

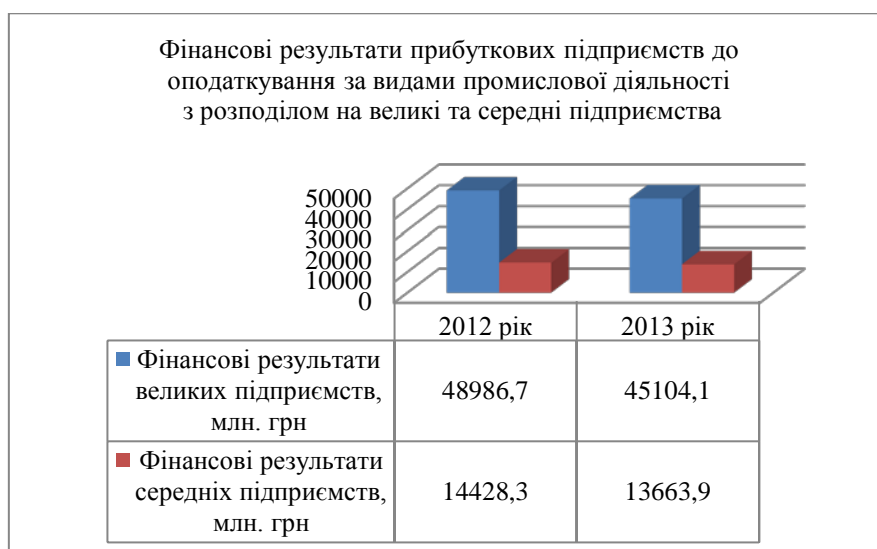

Рис.2 Фінансові результати прибуткових підприємств за видами промислової діяльності [6]

На рис. 2 представлені фінансові результати прибуткових великих підприємств за видами промислової діяльності. Дані рис.2 демонструють зниження фінансового результату за 2013 рік як у великих, так і у середніх підприємств порівняно з 2012 роком. У великих підприємств зниження відбулося на 3882,6 млн. грн. (7,9%), а у середніх підприємств відповідно на 764,4 млн. грн. (5,3%).

Усього за період 2012-2013 р.р. фінансові результати підприємств, які отримали прибуток, за видами економічної діяльності знизились на 1584 млн. грн., а за видами промислової діяльності знизились на 4647 млн. грн.

Розглянемо фінансові результати діяльності великих і середніх збиткових підприємств України за 2012-2013рр.

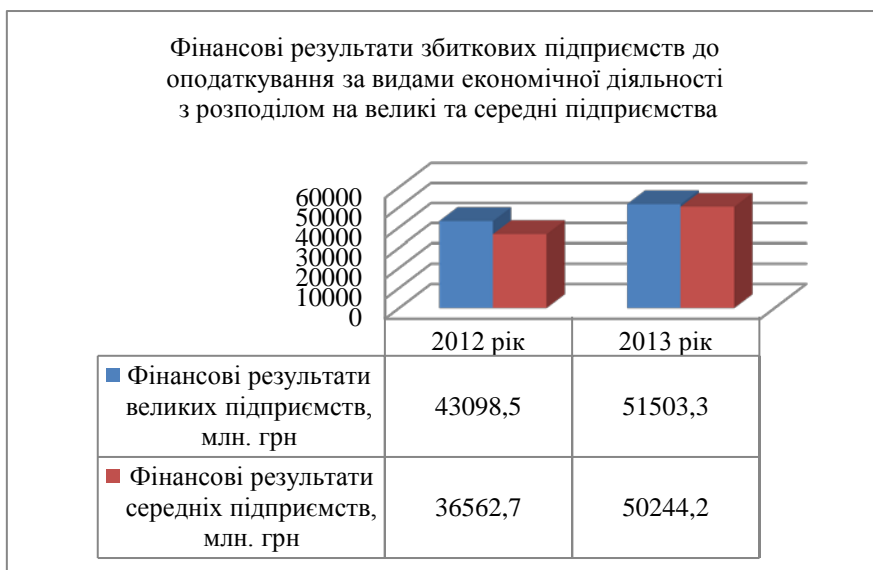

Рис.3 Фінансові результати збиткових підприємств за видами економічної діяльності [6]

Рис.3 показує, що у 2013 році фінансові результати збиткових великих підприємств за видами економічної діяльності знизились порівняно з 2012 роком на 8404,8 млн. грн., а фінансові результати середніх підприємств відповідно на 13681,5 млн. грн., тобто збитки цих підприємств зросли.

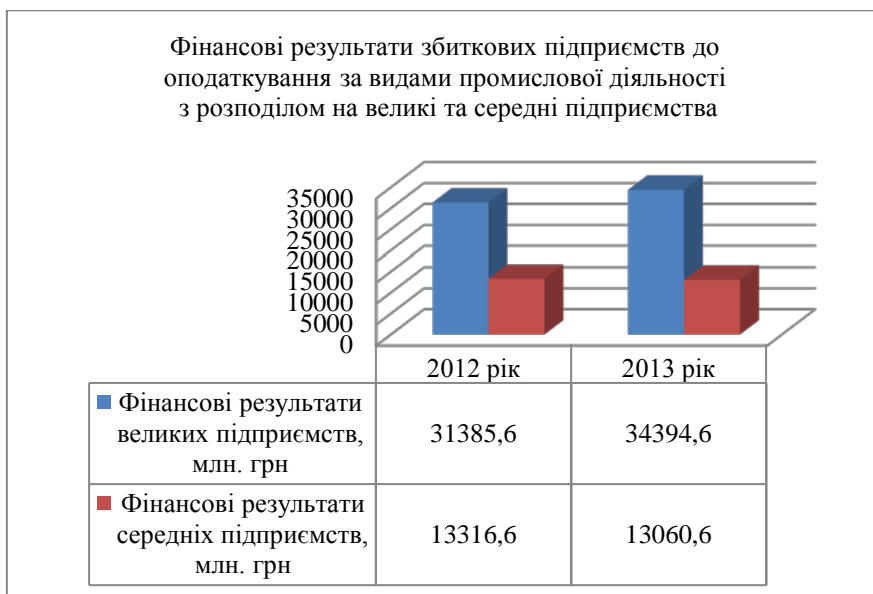

Рис.4 Фінансові результати збиткових підприємств за видами промислової діяльності [6]

На рис.4 видно, що у 2013 році фінансові результати збиткових великих підприємств за видами промислової діяльності знизились порівняно з 2012 роком на 3009 млн. грн. (9,6%), а фінансові результати середніх підприємств зросли на 256 млн. грн.(1,9%), що безумовно є позитивною тенденцією на тлі загострення фінансово-економічної кризи.

Проаналізуємо фінансові результати за видами економічної діяльності до оподаткування з розподілом на великі та середні підприємства в цілому за 2012-2013р.р.

Таблиця 2. Фінансові результати до оподаткування за видами економічної діяльності

Фінансові результати до оподаткування за видами економічної діяльності	2012	2013	Зміна
По великих підприємствах	27697,8	11851,3	-15846,5
По середніх підприємствах	5363,7	-2460,1	-7823,8
Усього	33061,5	9391,2	-23670,3

Як бачимо з табл. 2, фінансові результати до оподаткування за видами економічної діяльності в 2013 році суттєво знизились, що ще раз свідчить про несприятливу економічну ситуацію в країні.

Таблиця 3. Фінансові результати до оподаткування за видами промислової діяльності

Фінансові результати до оподаткування за видами промислової діяльності	2012	2013	Зміна
По великих підприємствах	17601,1	10709,5	-6891,6
По середніх підприємствах	1111,7	603,3	-508,4
Усього	18712,8	11312,8	-7400

Фінансові результати до оподаткування за видами промислової діяльності в 2013 році (табл.3) знизились, що свідчить про погіршення рівня розвитку промисловості в Україні в 2013 році [6].

Таким чином можна зауважити, що такі розбіжності у результатах діяльності великих та середніх підприємств в економіці України вимагають поглибленого дослідження підходів та методів управління фінансовим результатом діяльності підприємства.

Ключовим елементом організації і реалізації моделі управління фінансовим результатом суб'єкта господарювання є визначення стратегії управління. У цілому стратегія є узагальнюючою сукупністю окремих, взаємозв'язаних дій, реалізація яких є необхідною для досягнення встановлених довгострокових цілей шляхом координації і розподілу ресурсів. Відповідно, стратегія дозволяє визначити особливості і ключові параметри формування і реалізації моделі управління фінансовим результатом на конкретному підприємстві, виходячи із специфіки його фінансово-господарської діяльності.

Механізм розподілу фінансового результату має бути побудований так, щоб цілком сприяти підвищенню ефективності виробництва. Багато вчених вважають головним напрямом, що забезпечує успіх та досягнення цілей управління підприємством в умовах ринкової економіки управління якістю прибутку. Процес управління здійснюється шляхом реалізації функцій: планування, прогнозування, аналізу, організації, мотивації і контролю. «Управління якістю - це цілеспрямований процес скоординованого впливу на об'єкти управління для встановлення, забезпечення і підтримки необхідного його рівня якості, що забезпечує вимоги споживачів та суспільства в цілому» [7].

Висновки. Аналіз наукових публікацій виявив деякі розбіжності наукових поглядів щодо формування, розподілу та використання фінансового результату і підтвердив думку про те, що є багато проблем, які потребують більш глибоких і всебічних досліджень цієї проблеми з огляду на її виключну важливість.

Аналіз фінансових результатів до оподаткування за видами економічної та промислової діяльності в 2012-2013 роках виявив тенденцію до зниження фінансових результатів в 2013 році у порівнянні з 2012 роком як за видами економічної, так і за видами промислової діяльності, що свідчить про необхідність створення дієвого механізму управління фінансовими результатами на великих і середніх підприємствах для підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств України в світлі євроінтеграційних процесів.

Досягнення високих фінансових результатів можливе лише за умови застосування системного підходу до управління ними, погодженої дії всіх елементів системи і удосконалення існуючих інструментів управління. Постійне зростання фінансового результату вимагає дієвого механізму управління якістю прибутку, що сприятиме розробці та реалізації високоефективної конкурентоспроможної стратегії розвитку підприємства.

Список використаної літератури

- Положення(стандарт) бухгалтерського обліку 3 : Звіт про фінансові результати [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
- Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент – К.: Знання, 2006.-268с.
- Дрофа А. А. Проблемные аспекты управления прибылью предприятия / А. Дрофа, О. Лютая // Бизнесинформ. — 2010. — № 12. — С. 140.
- Остапенко О.А., Дейнека О.В. Сутність поняття «фінансовий результат» та особливості його формування // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки.-2013.-№4.-с.353-360.
- Вороніна О.О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства // Автореферат дисертації на здобуття вченого ступеня канд.економ. наук. - Харків, 2009.-23с.
- <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- Мишин В. М. Управление качеством: учебник [для студентов вузов, обучающихся по специальности «Менеджмент организации»] / Виктор Михайлович Мишин. — [2-е изд. перераб. и доп.]. — М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2005. — 463 с.

ФИНАНСОВЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ КАК ЭЛЕМЕНТ УПРАВЛЕНИЯ ИХ ЭФФЕКТИВНОСТЬЮ

БОНДАРЕНКО О.А., РОСОХАЧ И.О., МИТЧЕНКО А.С.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. В статье проведено исследование научных взглядов на сущность финансового результата как социально-экономической категории.

Практическая значимость. Проанализированы финансовые результаты деятельности больших и средних предприятий Украины, определены факторы влияния и подходы к эффективному управлению финансовым результатом, направления политики формирования, распределения и использования финансового результата.

Ключевые слова: *финансовый результат, прибыль, убыток, управление финансовым результатом, эффективность.*

COMPANY'S FINANCIAL PERFORMANCE AS A CONTROL OF THEIR EFFECTIVENESS

BONDARENKO O.O. ROSOHACH I.O. MITCHENKO A.S.

Kyiv National University of Technologies and Design

Purpose. In the article investigated nature of financial results and company profits as economic category.

Practical value. An analysis of the financial performance of large and medium-sized enterprises in Ukraine before taxation of economic and industrial activities in 2012-2013.

Keywords: *financial result, profit, loss, economic activity, industrial activity.*